

(schon mit Burschen verkehrt zu haben). Nálezací soud neuvažuje o významu těchto slov. Než i kdyby se vykládala — jak stížnost tomu chce — v ten smysl, že děvče mělo již pohlavní styky, poukazovalo by to jen k tomu, že se děvče ve své nezkušenosti dostalo již v útlém mládí na zcestí, a nutkalo by to k závěru, že děvčeti bylo tím více zapotřebí osoby, jež ji chrání před dalšími poklesky a vede ji k životu mravnému. Tou osobou měl ale býti právě stěžovatel, jelikož mladistvé děvče žilo v jeho domácnosti, rodiče, jimž by jinak náležela výchova děvčete a dohled nad jejím životem, bydleli v jiné obci a § 16 zákona ze dne 7. dubna 1866, čís. 11 z. zák. pro Čechy (dosud platný — viz zákon ze dne 17. října 1919, čís. 571 sb. z. a n.), ukládá zaměstnavateli, by jako přednosta domácnosti vedl čeled' ku mravnému a slušnému chování v domě i mimo dům. Byl-li však tím, že mladistvé a výchovy i dozoru potřebné děvče vstoupilo jako služka do služby a do domácnosti stěžovatelovy, zjednan mezi děvčetem a stěžovatelem ve skutečnosti poměr, s jakým bývá spojeno právo i povinnost k dohledu i nad mravním chováním, je lhostejno, že tu nebylo výslovného ujednání, jímž rodiče po případě otec svěřil dívku dohledu stěžovatelovu. Ustanovení §u 132 III. tr. zák. chrání pohlavní čest nedospělých osob opatrovaných, vychovávaných a vyučovaných, nikoliv práva jiných jednotlivců. Slova »svěřenou« nehledí k příkazu jiné osoby, ale přímo k poměru sváděné osoby ku svůdci. Stačí proto, že — třeba bez výslovného ujednání s rodiči neb jinými osobami — je zde ve skutečnosti poměr, s jakým dle vešobecného předpokladu bývá spojeno právo a povinnost svůdce, dohlédati na sváděnou osobu i co do jejího mravního vývinu. Že tomu tak bylo zejména v poměru mezi přednostou domácnosti a mladistvou služkou, dal otec dívky správně výraz žádostí, by děvčeti nebylo dovoleno často vycházeti, kteréžto žádosti odpovídal dle zjištění nálezacího soudu předpoklad, že stěžovatel bude nejen od děvčete oddalováti cizí nepříznivé vlivy, ale že i sám jí bude vzorem ve směru mravním. Hleděl-li pak stěžovatel, hrubě porušiv tuto samozřejmou a předpokládanou povinnost, již na sebe vzal přijetím mladistvé služby do služby a domácnosti, svéstí děvče ku smilným činům, by jí zneužil k ukojení svých chťíčů, propadl ustanovení a trestu §u 132 III. tr. zák.

Čís. 1501.

Ideální souběh zločinu dle §u 122 b) tr. zák. se zločinem dle §u 87 tr. zák. a s přečinem dle §u 303 tr. zák.

(Rozh. ze dne 15. února 1924, Kr II 245/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 16. ledna 1923, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem rušení náboženství dle §u 122 písm. b) tr. zák., zločinem veřejného násilí dle §u 87 tr. zák. a přečinem dle §u 303 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5, 9 a) a 10 Šu 281 tr. ř. Výtky proti rozsudku s hlediska důvodu zmatku čís. 5 jsou vesměs zřejmě neodůvodněny. Tomu je tak především, pokud zmateční stížnost vytýká rozsudkovému zjištění, dle něhož obžalovaný vykřikl slova: »dolů s chlapama«, nedostatečnost a neúplnost. Vývody, jimiž zmatečnostní stížnost výtku podrobně provádí, nejsou než nepřipustným brojením proti přesvědčení nalézacího soudu o pravdivosti dotyčného údaje svědka Františka H-y. V rozhodovacích důvodech je toto přesvědčení nalézacího soudu odůvodněno velmi podrobně a vesměs případně, při čemž se zejména také dovozuje, proč nemůže padati na váhu tvrzení obžalovaného, že svědek měl na něho zlost. Nemá dále významu a není, jak za to má zmateční stížnost, dokonce podstatným rozdílem, spočívajícím v tom, že svědek H. při odročeném hlavním přeličení dne 7. listopadu 1922 uvedl výrok obžalovaného ve znění: »Ven s chlapama«, naopak možno právem říci, že, ať se jedná o podřadění výroku toho pod skutkovou podstatu zločinů dle §§ 122 b), 87 nebo přečinu dle Šu 303 tr. zák., vnitřní smysl, tendence i dosah jeho je za rozsudkového předpokladu, že směřoval proti děkanu P. Z-ovi a kaplanu P. H-ovi, jeden a týž bez rozdílu, zda zněl: »dolů s chlapama«, či »ven s chlapama«. Ostatně vypovídal svědek H. i při hlavním přeličení dne 7. listopadu 1922 dle jednacího protokolu nejprve tak, jako při svém výslechu v řízení přípravném ze dne 4. srpna 1921, kdy slova obžalovaného uvedl ve znění: »dolů s chlapama«; ona bezvýznamná pozdější úchylna při výslechu u hlavního přeličení dne 7. listopadu 1922 dá se vysvětliti tím, že k výslechu tomu došlo po uplynutí doby 1½ roku od dotyčné události. K závěru, že slova obžalovaného směřovala proti P. Z-ovi a P. H-ovi, dospěl nalézací soud vším právem, uváživ celkovou situaci, která vládla v rozhodnou chvíli v kostele a která je v rozsudkových důvodech velmi podrobně vyličená, zejména skutečnosti, tamtéž zjištěné, že obžalovaný vykřikl ona slova jednak k P. Z-ovi, jednak k lidem (do lidí), kteří byli před zábradlím presbytáře, kam se byl P. Z. před tím odebral a že i P. H. stál v tu chvíli u hlavního oltáře. Není v tom ohledu bez významu ani další rozsudkové zjištění, dle něhož hned po onom výkřiku vniklo více lidí k hlavnímu oltáři. Je proto bezdůvodnou i výtkou zmateční stížnosti, že nebyly uvedeny důvody pro rozsudkový výrok, dle něhož slova obžalovaného byla mířena jen na oba kněze. Také rozsudkový závěr, důležitý pro řešení otázky, zda zakládá čin obžalovaného skutkovou podstatu zločinu dle Šu 87 tr. zák. též po stránce subjektivní, dle něhož si totiž obžalovaný musil býti toho vědom, že jeho výkřik může míti hrozné (nedozírné) následky, zejména i smrt nebo zranění příslušníků jednoho nebo druhého z obou vyznání, v kostele přítomných, nachází plnou oporu v situaci, která vládla v kostele a na kterou rozhodovací důvody zvlášť poukazují, zejména ve velmi rozvášněné náladě lidu jakož i v tom, že P. Z. byl kopán a žduchán. Uváží-li se, že dle rozsudkového zjištění obžalovaný vykřikl ona slova do lidí, k lidem, stojícím u samého presbytáře a že hned na to více lidí

vníklo k hlavnímu oltáři, nelze zajisté přisvědčiti zmateční stížnosti, namítá-li, že ani pro tento závěr, že situace byla povážlivá a nebezpečná, nejsou uvedeny důvody, při čemž stížnost nad to vychází z předpokladu, nevyčerpávajícího ani z daleka příslušných skutkových zjištění rozsudkových, že totiž v kostele nedošlo k ničemu více než ke křiku a nadávkám. Že obžalovaný byl mezi těmi, kdož způsobili, že P. H. musil mši přerušiti, rozsudek nezjišťuje, naopak vychází z rozsudkových důvodů na jevo, že obžalovaný předsevzal činy dne 1. května 1921, v nichž shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu dle Šu 122 b), 87 tr. zák. a přečinu dle Šu 303 tr. zák., teprve tehdy, když mše byla již přerušena. Výtka zmateční stížnosti, že dotyčné zjištění rozsudkové není odůvodněno, jeví se tudíž bezpředmětnou. Rozsudkový závěr, dle něhož mimo jiné jednání obžalovaného mělo za následek, že P. H. nemohl ve sloužení mše pokračovati, je však úplně opodstatněn. Naproti tomu nachází rozsudkový výrok, dle něhož oním výkřikem obžalovaného: »dolů s chlapama« bylo dáno veřejné pohoršení, oporu jednak v předchozím zjištění rozsudkovém, že hned na to více lidí vniklo k hlavnímu oltáři a že bratr obžalovaného Jan Š. se přihnal na Františka H-u a chytil ho pod krk, jednak v údajích svědka P. H-a, dle něhož jednáním příslušníků československé církve v kostele, tudíž i obžalovaného, byl pohoršen nejen svědek, nýbrž i ostatní věřící. Není proto zmateční stížnost v právu, namítá-li, že ani tento výrok rozsudkový není nijak odůvodněn.

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. zmateční stížnost namítá především, že jednání obžalovaného ze dne 1. května 1923 bylo nalézacím soudem neprávem podřaděno skutkové podstatě zločinu rušení náboženství dle Šu 122 b) tr. zák. vzhledem k tomu, že prý obžalovaný nemohl tušiti, že P. H., který, přestav sloužiti mši, obrátil se k lidu a založil ruce, chce ve mši pokračovati, tak že obžalovanému nedostávalo prý se ani zlého úmyslu ani vědomí zločinného jednání. Námitka je bezpodstatná. Zmateční stížnost nedbá především rozsudkového zjištění, týkajícího se příčiny, ze které P. H. přestal mši sloužiti. Dle tohoto zjištění povstal v kostele po stupňových modlitbách hluk a křik a, když přišel P. H. k čtení epištoly, byl hluk tak velký, že P. H. musil mši přerušiti, jelikož za panujícího hluku nebylo možno ji dále sloužiti. Tento hluk byl přivoděn tím, že za mše vnikl do kostela houf příslušníků církve československé, jimž se dle dalšího zjištění rozsudkového jednalo stejně jako i obžalovanému o to, by mohli kostela použiti ke sloužení mše československé. Dle rozsudkového zjištění zůstal P. H., jsa oblečen v mešní roucho, státi u hlavního oltáře, na němž hořely svíčky, a obrátil se obličejem do kostela. Doznání obžalovaného, v rozsudkových důvodech výslovně zaznamenané, dle něhož viděl P. H-a státi v ornátě u hlavního oltáře a na oltáři hořeti svíčky a si myslil, že P. H. slouží druhou mši, oprávněvalo zajisté nalézací soud k závěru, že si obžalovaný byl dobře toho vědom, že se v kostele odbývá úkon náboženský, že se totiž slouží mše. Toto vědomí nemohla v něm potlačiti ani okolnost, že mše byla přerušena, neboť jednak nepřerušil ji P. H. dobrovolně, nýbrž jen proto, že tak pro hluk učiniti

musil, jednak nevzdal se dle rozsudkového zjištění úmyslu, ve mši pokračovati, nýbrž vyčkával, poněvadž mu nic jiného nezbylo, až bude odsloužena mše československá, načež ve mši pokračoval a ji ukončil. Za takto zjištěného stavu věci dospěl nalézací soud vším právem k závěru, že dobu od započetí mše až do jejího ukončení dlužno považovati za jeden celek, a zmateční stížnost není v právu, pokud v onom přerušení mše spatřuje překážku, vylučující u obžalovaného vědomí, že jde o úkon náboženský, a tím i jeho zlý úmysl. Rozsudkovému výroku, jímž výkřik obžalovaného: »dolů s chlapama« podřaděn byl skutkové podstatě zločinu veřejného násilí dle §u 87 tr. zák., odporuje zmateční stížnost námitkou, že výkřiku neslyšel nikdo jiný než jediný František H., u něhož prý však jakožto u římského katolíka nemohl vyvolati nebezpečí proti římsko-katolickým kněžím, kteří tudíž nijak ohrožení nebyli, stejně jako prý ohrožení nebyli ani jiní lidé, poněvadž výkřiku neslyšeli. Než tím, že výkřik obžalovaného jediná osoba dosvědčila, není nikterak řečeno, že by ho byl mimo ni nikdo jiný neslyšel, a rozsudkové zjištění, dle něhož hned po výkřiku více lidí vniklo k hlavnímu oltáři, nasvědčuje opaku. Pokud zmateční stížnost znovu snaží se dovoditi, že v kostele nedošlo k ničemu jinému než ke křiku a nadávkám, které pod ustanovení §u 87 tr. zák. podřaditi nelze, stačí poukázati na hořejší úvahy, jimiž doličena byla bezpodstatnost obdobné námítky, uplatňované zmateční stížností s hlediska důvodu zmatku čís. 5 §u 281 tr. ř., a z nichž je zjevno, že situace, která dle podrobného zjištění rozsudkového vládla v kostele v rozhodnou dobu, opravňovala nalézací soud k tomu, že ve výkřiku obžalovaného, který si dle přesvědčení soudu oné situace i možných následků svého činu, smrti nebo zranění příslušníků jednoho i druhého vyznání, musil býti vědom a přes to jej pronesl, shledal i skutkovou podstatu zločinu dle §u 87 tr. zák. Námitkou, že též výkřik obžalovaného podřaděn byl nesprávně také skutkové podstatě přečinu dle §u 303 tr. zák., se blíže vůbec obíratí netřeba, neboť vývody, jimiž je zmateční stížnost uplatňuje, nejsou opět než opakováním námítek, kterými rozsudku odporuje již před tím v jiném spojení, tvrdíc znovu jednak, že není prokázáno, že výkřik směřoval proti oběma kněžím jednak, že k němu nedošlo za bohoslužeb pokud se týče, že obžalovaný nevěděl, že P. H. chce mši dále sloužiti. Stačí tudíž i tu opět poukázati na hořejší úvahy, z nichž zjevnou je bezpodstatnost obojí námítky, která se nad to, poněvadž jí zmateční stížnost opouští půdu opačných skutkových zjištění rozsudkových, nedá v soulad uvést ani s ustanovením §u 288 čís. 3 tr. ř.

Zmateční stížnost projevuje dále mínění, že rozsudkem zjištěné jednání obžalovaného bylo posuzovati s hlediska buď jednoho nebo druhého ze shora uvedených trestních ustanovení, že tudíž výrok obžalovaného: »Starý plesnivče« byl nesprávným výkladem zákona podřaděn v rozsudku skutkové podstatě jak zločinu dle §u 122 b) tr. zák., tak přečinu ve smyslu §u 303 tr. zák. jako výkřik »dolů s chlapama« skutkové podstatě zločinu dle §u 87 tr. zák. i přečinu dle §u 303 tr. zák. Zmateční stížnosti nelze přiznati oprávnění. V onom směru dovolují rozsudkové důvody bezpečně souditi, že v nadávce: »starý plesnivče«

nalézací soud neshledává skutkovou podstatu zločinu rušení náboženství dle §u 122 b) tr. zák., nýbrž pouze přečinu dle §u 303 tr. zák., tak že námitka jeví se bezpředmětnou. Naproti tomu podřadil nalézací soud další jednání obžalovaného z 1. května 1921, zjištěné rozsudkem, jeho křičení a nadávání, zejména i výkřik: »dolů s chlapama!« vším právem skutkové podstatě zločinu dle §u 122 b) tr. zák., neméně právem shledal však z tomto výkřiku zároveň i skutkovou podstatu zločinu dle §u 87 tr. zák. Zahrnujeť v sobě tento čin obžalovaného dle skutkových zjištění a správných závěrů rozsudkových veškeré zákonné znaky samostatných, na sobě vzájemně zcela nezávislých skutkových podstat obou trestných činů, jimiž v tom směru obžalovaný vinným byl uznán, jak po stránce objektivní tak i ve směru subjektivním; skutkem tím porušeny byly současně dva zcela různé právní statky: jednak úcta k náboženství ve státě jsoucímu a svoboda jeho vyznávání i vykonávání (§§y 121, 122 a násl. ústavní listiny), jednak bezpečnost života, zdraví a tělesné bezpečnosti lidí a její zákonná ochrana proti zlomyslným útokům. Je na bíledni, že by pouhým stíháním a odsouzením obžalovaného pouze pro zločin dle §u 122 b) tr. zák. nebyly došly výrazu ony složky jeho skutku, které současně zakládají skutkovou podstatu zločinu dle §u 87 tr. zák. a že by stejně jeho stíháním a odsouzením jen pro posléz uvedený zločin nebyla opět vyčerpána ona stránka jeho skutku, která jej zároveň kvalifikuje jako zločin ve smyslu §u 122 b) tr. zák. Ideálnímu souběhu obou uvedených deliktů nebrání ani ustanovení §u 123 tr. zák., podle něhož se trestá rušení náboženství tíže, bylo-li s tím spojeno obecné nebezpečí. Vyšší trestní sazba podmíněna jest prostě objektivním výsledkem, že s činem bylo spojeno obecné nebezpečí, a není tudíž pro použití vyšší sazby třeba, by si pachatel byl tohoto nebezpečí vědom. Ve směru subjektivním jest tudíž podstatný rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu dle §u 87 tr. zák. a zločinu dle §u 122 a 123 tr. zák. Pouhým odsouzením obžalovaného dle §u 123 tr. zák. nebyla by vyčerpána subjektivní stránka jeho skutku, že totiž nebezpečí způsobil úmyslně, kterou lze stíhati toliko podřaděním skutku pod ustanovení §u 87 tr. zák. Proti rozsudkovému výroku, jímž skutkové podstatě zločinu dle §u 122 b) tr. zák. podřaděno bylo jednání obžalovaného ze dne 8. května 1921, zmateční stížnost s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. namítá, že z výroku obžalovaného: »Vaše krámy si můžete vzít sebou na faru a křít a zaopatřovat odtud,« nelze vyvozovati opovržení náboženství, jímž prý nejsou kostelní potřeby a zařízení. Nejen zjištění doslovu výroku, nýbrž i výklad jeho vnitřního smyslu, dosahu a tendence je jakožto zjištění po stránce skutkové věci nalézacího soudu, který při tom vzhledem k ustanovení §u 258 tr. ř. postupuje dle volného uvážení výsledků hlavního přelíčení. Dospěl-li tudíž nalézací soud v úvaze, že se obžalovaný oním způsobem vyjádřil za jednání o uzavření kostela a po námitce P. Z-e, že přece bude museti zaopatřovati, k přesvědčení, že se slova obžalovaného mohla vztahovati pouze na nářadí, určené k bohoslužbě, zaopatřování a křtu, nelze v tom spatřovati porušení zákona nebo jeho nesprávné použití, zejména, shledal-li nalézací soud dále, že obžalovaný

svými slovy prokazoval zároveň veřejně opovržení i samotnému náboženství. Bylo by to tím méně na místě, kdyžtž zločinu rušení náboženství dle Šu 122 b) tr. zák. se dopouští mimo jiné i ten, kdo náboženství veřejně opovržení prokazuje tím, že způsobem zneuctívajícím nakládá zle s nářadím zasvěceným bohoslužbě. Z posavadních úvah je konečně zjevnou i bezpodstatnost námítky, uplatňované zmáteční stížností s hlediska důvodu zmatku čís. 10 Šu 281 tr. ř. bez jakéhokoli bližšího odůvodnění pouze v ten smysl, že výroky obžalovaného jakožto jednáním neslušným může býti založena nanejvýše skutková podstata přečinu dle Šu 303 tr. zák., nikoli shora uvedených zločinů. Bylo proto zmáteční stížnost jako ve všech směrech neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 1502.

Neopatrné jednání řidiče automobilu spadá pod ustanovení Šu 431 tr. zák., nikoliv Šu 432 tr. zák.

Činnost pachatelovu vymyká z rámce pouhého správního přestupku (§ 55 min. nař. ze dne 28. dubna 1920, čís. 81 ř. zák.) konkrétní nebezpečí, s neopatrnou jízdou spojené.

(Rozh. ze dne 15. února 1924, Kr II 481/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 17. srpna 1923, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem Šu 432 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným přestupkem proti bezpečnosti těla dle Šu 431 tr. zák., jež spáchal tím, že dne 5. ledna 1923 v O., řídě silostroj, jel neopatrně a zajel až k samému chodníku, podél něhož jel na kole Emil K., a takto dopustil se činu, o němž již dle přirozených jeho následků, které každý snadno poznati může a dle svého zaměstnání mohl seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnoství života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, byť i z toho nenastalo těžké ublížení na těle, a uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Právním vývodům stížnosti lze přiznati oprávnění, pokud namítají, že zjištěné jednání stěžovatelovo nespadá pod ustanovení Šu 432 tr. zák. Nalézací soud podřadil je tomuto zákonu zřejmě z důvodu, že se stěžovatel dopustil neopatrné jízdy jako řidič silostroje. Než silostroje nejsou žádným z děl a podniků v Šu 85 písm. c) tr. zák. uvedených, k nimž Š 432 tr. zák. — vedle železnic a státních telegrafů — výhradně poukazuje. Nezáleží ani na otázce, nalézacím soudem ostatně vůbec nerozebrané, zda dál se provoz silostrojního vozidla za okolností zvláště nebezpečných, ku kterážto možnosti hledí sice Š 337, nikoliv však též Š 432 tr. zák. Uznal-li tudíž nalézací soud stěžovatele za vinna přestupkem Šu 432 tr. zák., uvažoval o skutku stěžovatelově dle zákona,